
Előfizelési ár:
Egy évre 12 kor
Fél évre 6 kor
Negyed évre 3 kor
Egyes szám 24

HONTI LAPOK

Nyilttér sora 40 fill

Hivatalos
és magánhirdetések
árszabás szerint.

Többszöri hirdetés
nél árengedmény.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
— IPOLYSÁGON. —

Felölös szerkesztő:
HALÁSZ FERENC.

Megjelen
szombaton reggel.

AZ IPOLYSÁGI FŐGIMNÁZIUM MEGNYITÁSA.

Kulturünnepe volt e hó 4-én Ipoly-
ság nagyközség, vármegyénk székhelyének,
és vele az egész vármegyének.

E napon nyitotta meg a közoktatásügyi kormány az újonnan létesített ipoly-
sági magyar királyi állami főgimnázium I-ső és II-ik osztályát.

Jankovich Béla dr. vallás- és közoktatásügyi minisztert hivatalos elfoglaltsága gátolta a személyes megjelenésben, és vármegyénk főispánját kérte meg, hogy a kultuskormány képviselőjében a főgimnáziumot megnyissa.

Nagy, és diszes közönség színültig töltötte meg a vármegyei székház dísztermét, és emelkedett hangulatban hallgatta meg az ünnepi beszédeket, melyek ott a kultuskormány, a törvényhatóság, és a város közönsége nevében, és a főgimnázium tanári testülete részéről elhangzottak, méltatván azt a nagy kultureseményt, melynek vármegyénk és annak székhelye a főgimnázium létesítése által részesévé vált.

És ebben a magasztos ünnepi, lehet mondani történelmi pillanatban az ünneplő közönség első lelki mozdulása a hála nagy érzete volt Zichy János gróf iránt, ki elődei kétes értékű biztatásai és ígéretei után közel 20 év óta szívéhez, lelkéhez nőtt vágyát teljesítette Ipoly-
ságnak, a vármegyének és az aggódó szülők százainak, midőn épp most két éve Wilczek Frigyes gróf főispán felterjesztésére a főgimnázium létesítését elhatározta és azt az idejű költségvetésbe be is állította.

És a közönség lelke hálás érzetének második fele Jankovich Béla dr. jelenlegi kultuszminiszter felé áradt, ki még minisztersége előtti időkben, a rendkívüli pénzügyi nehézségek dacára elhárította azt a veszedelmet, hogy a pénzügyi kormány a főgimnázium létesítését bizonytalan időkre elneodázza. Most pedig mint miniszter a főgimnázium megnyitását ez év őszén csakugyan eszközölte is.

A hála különös érzetével adózott az ünneplő gyülekezet Wilczek Frigyes gróf dr. főispánnak, ki főispáni székhely-
lőja alkalmával tett egyik legszebb fogadalmá bevéltásaként nemes ambícióját követve és messze nyúló szerencsés személyes összeköttetését látva vetve, vármegyéjének és székvárosának ime meghozta a középiskolát.

Végül a hála és elismerés jutott osztályrésztül Ipoly-
ság közönségének és vármegyénk törvényhatóságának is, amiért a szükséges és nagyarányu anyagi áldozatokat meghozta, hogy Ipoly-
ságot a vármegye igazi emporiális székhelyévé és kulturájának központjává avassa.

Az emlékezetes szép ünnep lefolyása a következő volt.

Veni Sancte

Reggel 9 órakor a kat. templomban Schreiber Aladár esperes-plebános ünnepi misét mondott, melyen Wilczek Frigyes gróf főispán vezetése mellett a vármegye tisztikara és az összes állami hatóságok testületileg jelentek meg.

A tanári kar vezetése mellett jelentek meg a főgimnázium I. és II. osztályu növendékei, valamint az elemi iskola tanulói tantestületükkel.

Az ünnepi áhitatot Kovács Mici gyönyörű éneke nagyban emelte, ki édes anyja Kovács S. Endréné dné orgonakiséréte mellett az ő ismert ragyogó művészetével adta elő Bach egy régi „Jöjj el szent lélek” Bellovits Imre direkt erre a mai alkalomra írt „Ave Mária” és Kontor „Miatyánk” című szóját.

A mise végén a közönség elénekelte a Himnuszot.

Az izraelita templomban a reggeli istentisztelet, melyen az izr. vallásu tanulóok résztvettek, ünnepi formában folyt le. Az ezen alkalomra a királyért és hazáért elmondott ima után Grosszmann Gyula főrabbi lépett a szószékre és a tanuló ifjúsághoz intézett megható beszédben méltatta a nap jelentőségét és buzdította őket az Isten és a haza szeretetére.

A MEGNYITÓ ÜNNEP.

Délelőtt 10 órakor volt a főgimnázium ünnepi megnyitása.

Miután a főgimnázium ideiglenes helyiségei összességükben sem lettek volna képesek befogadni a közönséget, a megnyitás hivatalos esekelménye a vármegyei székház díszes nagytermében folyt le, melyet színültig megtöltött az ünneplő közönség.

Látható kedvteléssel szemlélte a közönség a főgimnázium kis diákseregét, mely osztályfőnökeik, Malátsik Lajos és Balle-
negger Andor tanárok felügyelete alatt özőnlött be a terembe.

Barczán Endre főgimnáziumi igazgató ezután felkérte Wilczek Frigyes gróf főispánt, hogy mint a kultuskormány képviselője a főgimnázium megnyitására az engedélyt adja meg.

Wilczek Frigyes gróf dr. főispán ekkor a következő beszédet mondotta:

Tisztelt hölgyeim és uraim!

Ünnepet ülünk ma, a magyar kultúra, a haladás a szellemi művelődés egy új szentélyének felavatása alkalmából.

A mit Hontvármegye és Ipoly-
ság város közönsége már évtizedek óta óhajtott és remélt, de aminek megvalósulásában még rövid egy pár éve bizni nem mert, az való tényé lett, — az ipoly-
sági állami főgimnázium mai napon megnyílik

Nem lehet szándékom e ténynek közgazdasági és morális horderejét, az egyesek érdekeinek megfelelő voltát kiemelni, — sokkal jobban él az tudatában mindazoknak, akik az utolsó években közéletünkben részt vettek, vagy itt csak meg is fordultak, mégis nem mulaszthatom el, hogy a vármegye nevében is őszinte köszönetet ne mondjak mindazoknak, akik régi óhajunk megvalósításában segítségünkre voltak.

Mindenekelőtt a hála adóját rovom le a vallás- és közoktatásügyi miniszter ur iránt, még pedig úgy a volt miniszter Zichy János gróf ur O Nagyméltósága iránt, ki óhajunk méltányosságát belátva, a gimnázium felállítását megígérte és előkészítette, mint a jelenlegi miniszter, dr. Jankovich Béla ur O Nagyméltósága iránt, aki ezen ígéretet beváltotta; aki minisztersége előtt, mint a kerület országgyűlési képviselője oly buzgón támogatta ügyünket és minisztersége első hónapjaiban oly hamar váltotta valóra elődjének előkészületeit.

Hálás köszönet a vallás és

közoktatásiügyi minisztérium közpiskolai szakosztályának vezetője és referenseinek is, akiknek részéről ezen ügyben mindég csakis előzékenységgel és jóakarattal találkoztunk.

Köszönet és elismerés Hontvármegye és Ipolyság közönségének, nemes és nagyarányú áldozatkészségeért, mellyel a gimnázium felállításának fő akadályát háritotta el.

Köszönet a Hontvármegyei Kaszinó egyesületnek, mely kulturmisszióját helyesen felfogva, saját kényelmének feláldozásával a gimnázium ideiglenes elhelyezését tette lehetővé.

Köszönet végre, de nem utolsó sorban Hontvármegye mindazon fiainak, akik az ügy iránt érdeklődtek, lelkesedtek és másokat lelkesítettek, az eszmét folyton a felszínen tartották és ez által nem jelentéktelen mértékben mozdították elő annak megvalósulását.

Tisztelt hölgyeim és uraim.

Ha ünnepet ülünk mi, nem esekélyebb fontosságú ez a mai nap egy sereg ifjunak, kik városunk falai között kezdik meg közpiskolai pályafutásukat és illő, hogy a mi örömünk háttérbe szoruljon az ő megilletődésük előtt. Ifjuságunknak, nemzeti jövőnknek és reményünknek egy része az, mely fiatal életének egyik legelső és fontos forduló pontja előtt áll.

Komoly és fáradságos munkára vállalkoznak e kedves gyerekek, a melynél, sajnos, mint minden emberi intézménynél, megpróbáltatások és kisebb nagyobb csalódások nem lesznek elkerülhetők.

Tudományt, szellemi fegyelmetszetséget, hazaszeretetet, vallást és erkölcsöt fognak majd ez új iskola falai közt tanulni, mind-megannyi fegyvert az élet küzdelmeiben. De vajha már előre tisztában lennének azzal, hogy ezeket nem az iskola számára tanulják — non scholae, sed vitae discimus — hanem saját maguk, az életük számára. Az iskola csakis vezető jóakaró atyai barát e fegyverek megszerzésében, a melynek ezért szeretettel, ragaszkodással és hálával tartoznak.

Legyen ez az időszak, melyet ez iskolában eltöltenek, számukra gazdag ismeretek szerzésében tapasztalatok gyűjtésében, de egyszersmind gyűjtője a kedélynek, a szellemi és testi frissességnek is, hogy majdan, ha a még komolyabb munkára lépnek ki, ezen javakból is nagy tartalékot vigyenek magukkal.

A gyermekkori érzések a leg-erősebbek, hatásuk sokáig érezhető, és a férfi kor kedély hangulata nagyrészt a gyermekkori

emlékektől függ. Szívjanak magukba annyit belőle, hogy hatása évtizedekre megmaradjon!

Tisztelt hölgyeim és uraim.

A vallás és közoktatásiügyi miniszter ur, aki egyéb elfoglaltsága miatt a mai ünnepre el nem jöhetett, engem bizott meg avval, hogy ezen ünnepélyen őt képviseljem.

Ezen megtisztelő megbízásnak eleget téve, a vallás és közoktatásiügyi miniszter ur nevében az ipolysági állami főgimnázium megnyitására az engedélyt megadom és az intézetet magasztos hivatásának ezenel átadom.

Percekig tartó éljenzés és tapsorkán hangzott fel a főispán szavaira, mely tiszta szívből kiáradó benső, és forró nyilvánulása volt annak a szeretetnek és mély rokonszenvnek, mellyel haláját és elismerését kívánta kifejezni a közönség a főispán személye iránt azért a kétségbevonhatatlan tényeért, hogy a főgimnázium létesítése legelső sorban az ő hervadhatlan érdeme.

És ez a tüntetés mindannyiszor megismétlődött, valahányszor az ünnepi beszédekben valami vonatkozás történt a főispánra, valamint Jankovich Béla dr. kultuszminiszterre, kinek szintén e zajos ováció jutott osztályrészül.

Czompó Ede vármegyei másodfőjegyző a törvényhatóság nevében mondotta a következő beszédet:

Méltóságos Főispán Ur!

Tisztelt Ünneplő Közönség!

Az 1913. év Hontvármegye annaleséibe arany betűkkel léssen beírva, mert ehhez az évhez fog fűződni Hontvármegye közönsége egy régi álmanak, egy igazán közszükséglet képező óhajának, az ipolysági főgimnáziumnak megvalósulása.

Évtizedes küzdésünknek, becsületes kintartó munkánknek, áldozatkészségünknek élvezzük ma a gyümölcsét.

De a míg eddig eljutottunk a nélkülözések, a mellőzések, a keserű tapasztalatok kálváriáját kellett megjárunk.

A vármegye, de különösen Ipolyság nagyközönség közönsége már régi időktől fogva sanyítotték azt a lehetetlen állapotot, hogy a megye székhelyén közpiskola nem volt és fiait idegenben volt kénytelen taníttatni.

A hivatalos vármegye vállvetve az ő lelkes közönségével ismételtlen iparkodott ezen a bajon segíteni s minden erejéből oda törekedett, hogy székhelye részére egy közpiskolát eszközöljön ki.

Tizenöt évig kértünk, könyörgöttünk, ankéztünk, deputációztunk, de fáradságunk meddő maradt, gyümölcsöt nem termett és segélykérésünk csak egy elhangzott szó volt a pusztában.

Minden vonalon áthághatatlan akadályokba ütköztünk.

Első és legnagyobb akadályunk a mi nagy szegénységünk volt, azonban a törvényhatóság és Ipolyság nagyközönség lelkes közönsége, sőt magánosok igazán az erejükön túlhaladó áldozatkészsége, ezen akadályt elhárította.

Egy másik nehézség az volt, hogy a kormány érdeklődését igazságos és jogos ügyünk iránt nem voltunk képesek felkelteni.

Nem volt oly vezető egyéniségünk a ki nemcsak szóval, de szívvel, lélekkel ügyünk mellé állva, azt erélyvel, kitarassal és vaskövetkezetességgel minden akadályon keresztül diadalra vitte volna.

Kaptunk szép szót, ígéretet, vállvetést eleget, de a kivétel egyre késett; annyira, hogy sokszor már a legvérmesebb optimizmus is kishitívé vált és a valamikor elérhető sikerben is kételkedni kezdett.

Végre a szerenese csillaga reá ragyogott Hontvármegyére is, midőn 1910-ben koronás királyunk Hontvármegye vezetését Wiczek Frigyes gróf főispánra bizta. Wiczek Frigyes gróf a ki tégig hontai s velünk együtt szolgálta a vármegyét, ösmerve a hontiak baját, óhaját, mindjárt főispáni székfoglaló beszédében felajánlotta segítségét és a közpiskola megszerzését kilátásba helyezte.

Adott programjától soha egy pillanatra el nem tért, szívvel lélekkel ügyünk előharcosává szegődött, egész befolyását és tekintélyét latba vetette mellette mindaddig míg fáradozását siker nem koronázta.

Ügyünk jogosságát az akkori vallás- és közoktatásiügyi miniszter, Zichy Jenő gr. ő excellenciája felismerte és a közpiskola felállítását megígérte, sőt az építési költségek egy részét az 1912. évi költségvetésbe felvette.

De ezzel a közpiskola kérdése még nem jutott a végbefejezés, megvalósulás stádiumába, mert ez még csak egy ígéret volt, a melynek effektualása még időhöz, sok mellékkörülményhez és még több jóakarathoz volt fűzve.

Ez utóbbi leglényegesebb körülményt illetőleg újból veszély fenyegetett minket, mert ügyünk legfőbb pártfogója Zichy János gróf ő excellenciája mielőtt ígéretét valóra válthatta volna a miniszteri széket elhagyta.

Ezen tény a hontiakra valóságos esapásként hatott, s újból aggodalommal voltunk eltelve mozgalmunk sikere iránt.

De a mi aggodalmunk és szomorúságunk hála a Mindenhatónak csakhamar örömmé vált, mert az utód a miniszteri székben, vér a mi vérünkéből, megyénk legnagyobb, hű fia, Jankovich Béla dr. ő excellenciája lett, a ki böles belátásával előde ígéretét nemesak, hogy megerősítette, hanem lehetővé tette még azt is, hogy már az építés megkezdése előtt, egy ideiglenes hajlékban a gimnázium otthontalált és így az ipolysági főgimnáziumot rendeltetésének már a mai napon átadhatjuk.

Hontvármegye ezen történelmi nevezettségű örömnepén, nekem jutott azon megtisztelő feladat, hogy Hontvármegye törvényhatósága nevében annak haláját lerójjam.

Kellemes kötelességet teljesítek akkor, a midőn a vármegye mélyen érzett haláját és köszönetét lerovom első sorban is Jankovich Béla dr. vallás- és közoktatásiügyi miniszter ur ő excellenciájának, a ki szívén viselve jogos és méltányos ügyünket, böles intézkedésével lehetővé tette annak már a mai napon megvalósulását. Van szerenésém felkérni Méltóságodat, hogy hálánk és köszönetünk ezen kifejezését Jankovich Béla dr. ur ő excellenciájának valamint a m. kir. kormánynak is tolmácsolni kegyeskedjék, biztosítva őket — hű ragaszkodásunkról is.

Másodsorban a mi ügyünk lelkes vezérének, a mi közszeretben álló főispánunknak Wiczek Frigyes grófnak. Hálánkat nem hirdetik érebe öntött avagy márványba vésett aranybetűk azonban elismerésünket és hálánkat szívünk mélyén örökké őrizni fogjuk.

Harmadsorban Hontvármegye és Ipolyság nagyközönség, áldozatkész és lelkes közönségének s mindazoknak kik a főgimnázium létrehozatalában részt vettek.

És most a midőn az ideiglenes főgim-

náziumot rendeltetésének átadjuk, még a Mindenható áldását kérem az intézményre, annak fejlődésére és gyarapodására, valamint szeretett vármegyém nemes áldozatkész közönségére.

Báti *Berkó* István Ipolyság nagyközség érzelmeit következő beszédben tolmácsolta:

Méltóságos Főispán Ur!

Mélyen tisztelt ünnepi közönség!

Hontvármegye képviselőjében Czompó Ede főjegyző ur által elmondott ünnepi beszéd, teljesen magába foglalta, a ma megnyitott ipolysági állami főgimnázium történelmét, annak annyi viszontagságon keresztül ment keletkezését és mindazon nehézséget és jó indulatot mik a gimnázium ügyével szorosán össze függtek, merítette pedig ezen adatokat a nem rég mult idők eseményeiből és a gimnázium elnyerése körül kifejtett törekvésekből.

Nekem ki szerencsés vagyok Ipolyság nagyközség közönsége nevében ma itt felszólalni igen nehéz a helyzetem, mert kerülni akarom az imént elmondott és hivatkozott adatok ismétlését.

En már koromnál fogva is messze vissza megyek a régmultba, midőn az első mozgalmak indultak meg a gimnázium érdekében. — Kevesen vagy csak magam vagyok jelen ezen teremben, kik résztvettek azon első küldöttségben mely még Trefort Agoston akkori vallás- és közoktatásügyi miniszter urnál tiszteltet a muzeumban a főrendi ház egyik termében. A küldöttség vezetője Podhorzky György volt alispán akkor országgyűlési képviselő előadva kérelmünket, kérte a miniszter ur jóindulatát. A miniszter ur ugyan biztosított bennünket jó indulatról, az ügyet átvizsgálva szemelött fogja tartani érdekünket; még azon kérdést intézte a küldöttséghez, hogy a megye és Ipolyság mivel járul hozzá a gimnázium esetleges felállításához; a küldöttségnek most is élő de innét eltávozott tagja azon kijelentésére, hogy „gyerekekkel” immár azon határozott választ adta, hogy ily alapon egy főgimnázium fel nem állítható, ezen fél elutasítással számoltunk be küldőinknek.

A nagyközség közönségét azonban a visszhangra nemtalált kérelmek elutasítása elmen csüggesztette, képviselő-testületi gyűlésekben napirenden volt a szorgalmazása egyhangú határozatokkal, melyeket ismételve terjesztettünk fel a törvényhatóság közgyűléséhez kérve annak támogatását; teljes hálával és elismeréssel van ez alkalommal is Ipolyság nagyközség közönsége a törvényhatóság iránt, mert kérelmünkben saját érdekét is felismerve, azt mindenkor hathatós támogatásban részesítette.

Sok sorozata következett mélyen tisztelt ünnepi közönség! a biztatás és elutasításnak, sok küldöttség — főispán, országgyűlési képviselők szorgalmazták minduntalan a gimnázium ügyét, kisebb-nagyobb biztatással.

Egy alkalommal midőn a törvényhatóság közgyűlése szaktanú küldöttséget akart az akkori vallás- és közoktatásügyi miniszter urhoz küldeni, a megye akkor egy igen befolyásos országgyűlési képviselője a közgyűlésen kijelentette, hogy teljesen feleslegesnek találja ezen nagy aranyú küldöttség megesztését, mert a miniszter urnál járt képviselőinknek határozottan kijelentette, hogy Ipolyság arról ne is álmodjon, hogy valaha főgimnáziumot kapjon. Hala Istennek ezen jóslata az akkori miniszter urnak a mai nappal meg lett cáfolva.

Ezek után elcsüggedve, de a jobb idők reményében biztunk törekvésünk jogosultságában, mert középiskola nélkül egy megye székhely, melynek közönségét nagy részben, állami és megyei tisztviselő képezi, nem bir vonzerővel, az állandó itt maradásra, mert mindenki iparkodik oda jutni, hol gyermekeit neveltetetheti, így történt ez az Ipolyságra helyezettekkel is.

Mint Czompó kedves barátom beszédeben már méltatta, a gimnázium hajnala felvirradt Wilczek Frigyes grófnak Hontvármegye főispánjává történt kinevezésével, mint e nagy község több éven át volt lakosa méltányolni tudta a megye és a város érdekét és óhaját, minden befolyását fel használva, időt, fáradságot nem kímélve biztosította a gimnázium ügyét nagyméltóságú Zichy János gróf akkori vallás- közoktatásügyi miniszter ur jó indulatának hozzájárulásával.

Ipolyság nagyközség halála Wilczek Frigyes gróf iránt elhervadhatlan lesz.

Vagyoni viszonyaihoz mérten a nagyközség erején túl áldozott a szükséges anyagiakra, melyben nagy támogatással volt segítségére a törvényhatóság.

Jankovich Béla dr. képviselőnknek köszönheti, hogy a gimnázium felállításához a fiárvaház alapját kamat nélkül kölcsönként felhasználni a kormány megengedte.

De hálás szívvel és köszönettel vagyunk Jankovich Béla dr. vallás- és közoktatásügyi miniszter ur iránt ki érdekeinket mindenkor előmozdítva a gimnázium felállítását végleg elhatározta és az építkezési terület körül fenforgó akadályokat, saját hatáskörében sietve elhárította, ki iránt a jövőben is teljes bizalommal vagyunk, hogy a gimnázium felépítése körül előfordulható nehézségeket a megye és nagyközség iránti jó akaratral fogja elintézni.

Hálás köszönetet mondok még itt nyilvánosan Méltóságos főispán ur a nagyközség közönsége nevében Méltóságodnak, hogy belátva a város nyomasztó anyagi helyzetét, a Kaszinó helyiségeiben a gimnázium céljaira való átalakítási költségeket sajátjából volt kegyes fedezni.

Képezze a mai ünnep egy szép jövő alapját, adja a Mindenható, hogy ezen gimnázium szent falai között, érdemes fiaik kerüljenek ki a Hazának!

Barczán Endre főgimnáziumi igazgató beszéde ekként hangzott:

Méltóságos Főispán Ur!

Mélyen tisztelt hölgyeim és uraim!

Kedves fiaim!

Midőn először van szerencsém e helyről szót emelni: lehetetlen, hogy a legkülönbözőbb érzelmek elfogódottá ne tegyenek. Egy új kulturhajlék megnyitása, mely a serdülő nemzedék nevelésének szent célját tüzi maga elé; új ember, kinek kezére bizva, ami az emberi érzelmek közt legszentebb köteleket teremt; új iskolai év, tele reménnyel, várakozással, bizakodással az ismeretlen jövő felé; valamennyi kérdez, valamennyi teletet vár. Megfelelünk-e helyesen, megfelelünk-e jól; lesz-e jóakaró figyelem; lesz-e bennünket megértő, munkáért lelkesülő ifjuság? Az ünnepélyes hangulat, mely e várost elfogja, nagy jelentőségűvé teszi e napot, emlékének mélyen kell bevésődnie mindenki lelkébe. Felelnünk kell az előbbi kérdésekre; felelni azonban csak úgy lehet, ha kitűzzük a célt s megjelöljük az elérésére szolgáló eszközöket.

A XX. század teljesen kinőtt abból a lóghorból, világfelfogásból, mely az emberiség, a társadalom számára az előbbi korokban járó szalagokat, pányvákat alkotott; szabályokat vont, melyek keretek közé toglalták az egész tevékenységét, s a tömegek fölé atyáskodó intézményeket létesített, hogy öntudatlan segítse, gyámolítsa s vigye bele a haladás áramlatába. A mi korunk ellenben az egyéniség kora jóban-rosszban egyaránt. Egyéni akar lenni, midőn a konzervatív társadalmi felfogás helyébe demokrata irányokat hoz; midőn a kötött közgazdasági teoriák után szabad munkáról beszél; midőn a munkaadó uralkodó hatalmát a munka köztársaságává akarja tenni. Az egyéniség akar megnyilatkozni,

midőn a XIX. század uralkodó nemzetiségi áramlatát átmódosítva megindítja a kiválási törekvéseket a régi történelmi szükségesség által egy nemzeté egyesült kötelékből s felszaggatni szándékozik akár nálunk, akár a nagy Angliában az állami közösség összefűző szálait. Egyéni akar lenni, midőn évszázadok megcsontosodott, patinával bevont, de kissé színezhagyott igazságait szabad vizsgálódásra váltja; ha elfogadott művészi konvenciók rabláncát összetörni készül; ha a bübajos klasszikus poézis berkeibe köznapiságokat, új gondolatkapcsolatokat, néha zavart ideákat kever; ha a régi erkölcsformák terhét lerázni igyekezik s szent intézmények szüzi falait ostromolja; s ha szembe száll a természet nemeket elkülönítő hatalmával.

Ha az egész emberiség lelki fejlődésének megnyilatkozása ez: akkor a vele való merev szembeállás nem jogosult s Don Quijote küzdelme csupán, mely a neveltségesség temetőjébe vész. A nagy átalakulások ideje azonban mindig a szélsőségek kora is. A forradalmak tisztító tüze mellett mindig ott a szennyes korom; a hívogatón, lágyan csobogó patak nefelejtse, lilioma mellől sohasem hiányzik a csalán. Nem az a higgadtan gondolkodó, jövőbe tekintő böles lélek feladata, hogy visszafelé terelje a Niagara hullámaikat, hanem hogy a józan mérsékletnek mutassa útját, gyomot irtson, veszélytől ójjon s körültekintő, messzelátó gonddal csitítsa le a viharzó elemeket; kiszedje a multból, ami jó, hozzátegye a jelenből, ami tiszta, világos s a kettőből alkossa meg a valódi tudás világát. Ez a böles lélek feladata!

A jó lélek több ennél. A jó lélek szeretettel akarja kipárnázni a göröngyös utat. Enyhe nyugágyal kínál, ha elfáradt a vándor; menedékhelyet ad, ha vihar zimankója dul; nem kérdi a munkás nevét, ha napi kenyeret kell nyújtani; nem hitét, ha sebet kötözni kell; nem nyelvét ha utvesztőből a keresett uthoz vezet. A jó lélek segít, gyámolít, vezet, boldoggá akar tenni mindenkit, ő csak szeret!

Ime a mi iskolánk célja! Tudást akarunk adni, kedves fiaim; tudást, melyet drága vagyonul fogtok kivinni az életbe, hogy magatoknak biztos megelhetést, jöletet szerezhessetek. Tudást adunk, mely kiemeljen a teremtett lények gyarló seregéből s mely biztosítson benneket a tapogatózás ellen s az életbe lépve bátrakká tesz minden küzdelemben. De olyan tudást, mely visszatartson benneket mindattól, ami helytelen. Olyan tudást, mely folytonos elmélkedésre, szabad vizsgálódásra ösztönöz, mely bátorít arra, hogy a természet rejtett titkait, még homályba burkolt szépségeit kifürkésszék, szabad teret nyit lelketek számára, megmutatja a tökéletesedés útját, új világot tár fel, hol dolgozni nem fáradság, nem szenvedés, hanem tiszta élvezet; hol lerázza magáról az ember a setétség mesterségesen szövögetett sűrű hálóját s emberi méltóságának igaz tudatára ébred, ahonnan azonban száműzve van a féktelenkedés, az önhittség, s ahol millió új találmány közt is parancsoló tiszteletnek örvend az emberi szellem minden régi, talán már elavult, de soha nem neveltségesség alkotása.

De éppen ezért ez a munka iskolája is lesz. Azt fogjátok megtanulni, hogy a emberi élet zsibongó küzdelmeiben, veszályos rombolásaiban, áldásos építőmunkájában, hányattatásaiban tisztességet, megbecsülést csakis a jól teljesített kötelesség, a szorgalmas munka ad. Dobjátok ki kis társadalmatokból a hegyét, a lustát, mert annak a közös munkátoknak ellensége melyet magatok boldogságért s az egész emberiség tökéletesedéséért folytatotok. Végig fogtok tekinteni az emberiség történetének hosszú századain s ezredéveiben, találtok hatalmas népeket, virágzó államokat,

melyeket jólétre juttatott a kitartó munka; az emberiség művelődésének egyik leg-
 ősből fészke fogtok találni a Nilus
 partvidékein, hol hosszú ezer esztendő
 minden viharával, magával a természet-
 tel is dacoló, a törpe embert félelemmel
 eltöltő hatalmas építményeket hozott
 létre az emberi kéz. A régi görög világ
 műalkotásai az alkotó ész örökké bámult
 s tisztelt teremtményei maradnak; a ró-
 mai világbirodalomnak az egész emberis-
 séget felölelő intézményeit mind kitartó
 tevékenység szülte. S majd pusztulásról,
 romlásról fog regélni a história s be-
 mutatja a tétlen elpuhulásban összedől-
 t Egyiptomot; az egymást gyűlölő, test-
 verre agyarkodó harcban munkától el-
 fordult görög mesés világának hihetetlen
 gyors feloszlását; az erkölestelen fény-
 űzésben hivalkodó romlott Rómának vi-
 lágot megrendítő bomlását. Látni fogja-
 tok, hogy csak műveletlen, vad világ
 nézte le mindég a munkást, a fejlett
 emberiség megbecsülni tanulta. Csak
 Afrika emberevői közt különbözteti meg
 ma már a saját testi szükségletei vég-
 zésére is tétlen uralkodót, kinos halált
 hozó munkában kimerült alattvalóitól a
 semmittevés. Tanuljátok megbecsülni,
 aki dolgozik; s higgyétek meg: akár
 edzett két karotok, akár nemesre terem-
 tett eszettek becsületes és kitartó mun-
 kája után tértek pihenésre: édes elé-
 gűltés, lelki megnyugvás fog eltölteni
 s nem fog soha sötét árnyként kísérni
 a bűnös mulasztás nyomasztó tudata.

Azonban nemesak tanítani akarunk.
 Mától kezdve egy család tagjai vagyunk,
 kedves gyermekeim! mely épen nem
 tűz ki maga elé más feladatot, mint amit
 jó születek körében eddig láttatok. Az
 a szerető figyelem, aggodás, mely fej-
 lődéstek ideje alatt atyáitok szemeiből
 rátok sugárzott: itt is jó indulattal fog
 kísérni a mi részünkről s mi is édes
 terveket fogunk szőni jövőtök felől.
 Édes anyátok boldog könnyeseppje, me-
 lyet egy-egy nagy betegség után való
 felgyógyulástokon érzett öröm esalt elő,
 mi bennünk is az igaz részvétet fogja
 keltetni.

De egyeknek kell lennetek a testvéri
 szeretetben is. A családi élet esetleges
 bajait, keserűségeit nem hozzátok ide
 magatokkal; ide annak csak melege
 hasson el, s ha a szülői házban nincs
 gyűlölet, harag, megvetés a testvérek
 közt: ki kell rekesznetek innen is az
 utca pocsolyájába. Nem szabad különb-
 ségnek lennie, köztetek arra nézve: ki
 minő vagyonban növekedett s milyen a
 család, mely felnevelte, hite, vallása
 senkit el nem választ, mert minden val-
 lás a becsület vallása legyen, s az „egy-
 akol, egy pásztor“ egyetemes testvéri-
 séget jelentsen. S amint mindenki va-
 gyona olyan tulajdon, melyet idegennek
 érinteni tilos, époly szentség a nyelve,
 hite, mely csak tiszteletet s becsületet
 érdemel. Csak egy különböztethet meg
 benneteket egymástól: a mentől becsü-
 letesebben teljesített munka.

Ez a nevelés a mi célunk! Az eszköz?
 Egy a céllal. Szeretetre akarunk nevelni
 igaz szeretettel, komoly, tisztességes
 munkálkodásra becsületes munkával. S
 midőn arra kérék benneteket édes
 fiaim, hogy lelketek előtt soha el ne
 homályosodjék a tiszta, őnzetlen szeret-
 tet, hanem annak melege áradjon szerte
 e hajlék falai közül mindenüvé, hová
 az életben pályátok szerencséje s a min-
 denható Isten keze vet: jertek, fordul-
 junk valamennyien azok felé, kik ez
 intézet megteremtését nemes áldozat-
 készséggel, az ideális célokért való lel-
 kesültséggel a magyar nemzeti kultúra
 kifejlesztése iránt való magas hivatott-
 sággal lehetővé tették. Alakjuk legyen
 a jó ember példája előttetek, mert vég-
 telenül szomorú volna, ha őnzetlen nagy
 alakokért mindig csak porlepte ódon
 krónikások eseten sorában kellene ke-
 reskednünk. S ha a szemeitek elé álli-

tott férfiakban felleltek a lelki szépsé-
 get: köszöntsétek s kövessétek őket.

Az új iskola, s annak még kis, de ha-
 ladásra kész családja nevében hódoló
 tisztelettel üdvözlöm Önagyméltóságát,
 Jankovich Béla közoktatásügyi miniszter
 urat, kit állami ügyei akadályoztak a
 személyes megjelenésben s alázattal ké-
 rem, hogy azt a nagylelkűséget, gondot,
 figyelmet s meleg érdeklődést, mellyel
 az iskola születését kísérte: nagy lelke
 bensőséges atyai szeretetére váltsa át a
 növekedő hálás család számára. Hálás
 szívvel köszöntöm Wilezek Frigyes gróf
 főispán urat, mint az intézet előkészítő
 munkálatainak kezdeményezőjét, min-
 denkor nemes lelkü vezérét s irányítóját,
 Hontvármegye törvényhatóságát s Ipoly-
 ság nagyközségi közönségét, kik erejüket
 meghaladó anyagi áldozatok sorát nem
 késtek felajánlani, midőn a középiskola
 ügyét diadalra juttatni akarták. Mint
 jövevények, idegenek bebocsáttatást;
 mint letelepülők otthonát; mint az ártat-
 lan gyermeki lélek tisztaságával ragasz-
 kodni tudó serdülők családi igaz szeret-
 tetet kérünk tőlük. Fogadjanak bennün-
 ket magukénak, irányítsák bátorítalan
 léptünk, legyenek segítségünkre erőt-
 lenségünkben. Üdvözlöm e vármegye és
 város egész társadalmát s azt kívánom,
 hogy amilyen nemes együttérzés vezette
 eddig az iskola megalapításának mun-
 kájában s amilyen őnzetlenséggel sietett
 oltárra helyezni kiki a tehetségének meg-
 felelő anyagi áldozatokat: lelje olyan
 jól megérdemelt jutalmát a szellemi tö-
 kében, melyet ez iskola megteremteni
 hivatva van; forrjon össze a város fej-
 lődése e hajlék növekedésével s ne
 emelkedjék soha korlát, mely a kettőt
 egymástól elválasztja, hanem eggyé ol-
 vadva, karöltve munkáljanak hazánk
 nagyon is elmaradott felszines kulturá-
 jának mélyítése, terjesztése s valódi ki-
 fejlesztése terén.

Isten áldását kérve e vármegye és
 város egész lakosságára, ami iskolai
 munkánkra s gyermekeink boldogulására
 az 1913-14. iskolai évet megnyitom.

Az igazgató beszéde kedves alkalom
 volt arra, hogy a közönség úgy a már is
 rendkívül népszerű igazgató, valamint a
 tanári kar mint a város szeretettel foga-
 dott legfrissebb jövevényei mellett rokon-
 szenvesen tüntessen.

Wilezek Frigyes gróf főispán az elhang-
 zott beszédekre imigyen válaszolt:

Tisztelt hölgyeim és uraim.

Az előbb elhangzott beszédek-
 ből különösen a vármegye kép-
 viselőjének beszédéből meg let-
 tem bízva hogy a mai ünnepély
 alkalmából a m. kir. miniszter-
 elnök urat és a vallás és köz-
 oktatásügyi miniszter urat táv-
 iratilag üdvözlöm és őket
 ragaszkodásunkról biztosítom.

Bejelentem, hogy kötelessé-
 gemnek tartom ezen megbiza-
 tásban eljárni, és minthogy a
 vallás és közoktatásügyi minisz-
 ter ur képviselével engem bi-
 zott meg, egyben az ő köszöne-
 tét tolmácsolom.

Ugyszintén őszinte köszönet-
 tel tartozom azon jóakaratu el-
 ismerésért, a melyet úgy az összes
 szónok urak mint az igen t. kö-
 zönség a főgimnázium felállítá-
 sára érdekében elkövetett mun-
 kálkodásomért voltak szivesek
 nyilvánítani.

Érdememen felül volt ez az

elismerés, érte magamat az igen
 tisztelt közönség adóságának is-
 merem el, és kötelességemnek
 fogom tartani ezen adóságomat
 a jövőben leróni.

Ezen lélekemelő ünnepély be-
 fejezéseképpen pedig engedje
 meg nekem az igen t. ünneplő
 közönség, hogy kívánjam, —
 és kérem mindazokat, a kiknek
 működési körében alkalmá, hogy
 ehhez hozzájáruljanak, hogy a
 ma megszületett intézmény fej-
 lődjék és virágozzék fejlődjék
 azon időben, a míg mások ven-
 dégszeretettel kénytelen igénybe
 venni, és fejlődjék és virágozzék
 még inkább majd akkor, ha
 büszke palota hirdetendi a ma-
 gyar kultúra egyik zászlóvivő-
 jét, — emelkedjék ezen intéz-
 mény hivatásának oly magas-
 látára, hogy kedves és büszke
 emléke maradjon, minden nö-
 vendékének, első sorban a ma
 belépett legelső növendékeknek,
 hogy az ipolysági állami főgim-
 náziumban töltötték ifjúságuk-
 nak javát.

Barczán Endre igazgató felolvasta ezu-
 tán a következő két üdvözlő levelet.

Budapesten, 1913. augusztus 29.

Tekintetes Igazgatóság!

Az ipolysági m. kir. állami főgim-
 názium hivatalos megnyitására szóló
 és 55. 913. szám alatt kelt meghívást
 köszönettel vettem, őszinte sajnála-
 tomra azonban hivatalos elfoglaltsá-
 gom miatt azon részt nem vehetek s
 így ez uton kívánom, hogy az intézet
 a magyar kultúra szolgálatában a leg-
 szebb eredményt érje el.

Az igen tisztelt tanári karnak és az
 ifjúságnak üdvözlését megköszönve s
 hasonlóval viszonzva, vagyok

hazafias üdvözléssel:

Benedek Sándor
 államtitkár.

Tekintetes Igazgató ur!

Nagy sajnálattal ki kell jelentenem,
 hogy a főgimnázium f. évi szeptem-
 ber hó 4-iki megnyitására személyesen
 el nem mehetek, mert a tanév elején
 sokféle hivatalos teendő székhelyem-
 hez köt.

De ha már nincs módomban szemé-
 lyesen megjelennem, e sorokban üd-
 vözlöm mind a hivatalos személyeket,
 mind a nagyközönséget, amely jelen-
 létével megtiszteli a megnyitó ünne-
 pélyt.

Reméllem és óhajtom, hogy a meg-
 nyitandó állami főgimnázium a ma-
 gyarság erős támasza lesz, hogy a
 hazafias és vallásos nevelés magasz-
 tos feladatát mindenkoron hűségesen
 megoldani törekszik.

Isten áldása legyen az új intézet és
 az ott működők felett.

Pozsony, 1913. évi augusztus hó
 28-án.

Albrecht János
 tanker. kir. főigazgató.

Kovács S. Endre dr. kir. tanácsos indítványára határozatba ment, hogy egy a főispán, mint Czompó Ede, Bati Berkó István és Barczán Endre igazgató beszédei a főgimnázium évkönyvében nyerjenek megőrkötést.

A közönség ezután egy megindítóan szép ünnep lélekemelő örömeinek mélyesége hatása alatt oszlott szét.

Ünnepi ebéd.

Délután 1 órakor Wilezek Frigyes gróf dr. főispán a Pannónia vendéglőben ünnepi ebédet adott, melyen a főgimnázium tanári karát, a vármegye tisztikarát, továbbá a hatóságok és intézetek fejeit és a képviselő-testület tagjaiból többeket látott vendégül. A háziasszonyi honnörököt maga a főispánné elragadó szeretetreméltósággal teljesítette.

A pezsgőnél elsőnek Wilezek Frigyes gr. emelkedett szólásra, elítelve királyunkat, I-ső Ferenc Józsefet. Ő, aki nem csak saját népe alattvalói hódolatának és szeretetteljes ragaszkodásának örvend, de hosszú uralkodása alatt tanúsított erényeivel az egész világ bamarulatát is kivívta, — igazán megérdemli a költő szavait: „a legelső magyar ember a király!” A közönség állva hallgatta végig a beszédet.

Hederváry Lajos emelt ezután poharat.

A rég elmúlt jó időkben — mondotta — midőn őseink nomád életet éltek az emberek igényei, vágyai igen szűk korlátok között mozogtak. Szép paripa, jó legelő, élelmet adó szántó és természetesen mindezek felett egy hűségös hitves volt az emberek vágyainak a netovábbja, a megélhetés a boldogság kriteriuma.

De később midőn az emberek helyhez lettek rögzítve, midőn a jó legelő és a termő föld mennyisége már nem állott arányban az emberek nagy számával, midőn ez a kevés legelő és szántó már nem volt mindenkié, de csupán valakiké midőn az életet már nem karddal, de az agy és két kéz keserves, fáradságos munkájával kellett megküzdeniök, a szükség reá vitte az embereket arra, hogy látörüket tágítsák, ismereteiket gyarapítsák, keressék kutassák a szépet, a hasznost, a nemest, a tökéletest, szóval a tudományt, a kulturát.

Ez az átalakulás évszázadokig tartott és egyre fokozódott annyira, hogy ma ott tartunk, hogy minden nemzetnek legdrágább kincsé, büszkesége, becézett kedvence a tudomány, az irodalom, a művészet — szóval a kultúra. s a mai embernél a szellemi szükséglet legalább is egy nívón áll az anyagi szükséglettel.

Hontvármegye székhelye ami kedves Ipolyságunk valamikor nemis olyan régen egy ócska kis falu volt, düledező viskókkal, kövezetlen girbe-görbe sötét utcákkal, de azokat a düledező viskókat már akkor is ilyen kultur emberek róttak akiket végtelemül fájdalomosan érintett az a tudat, hogy a vármegye székhelye kultur igényeiket kielégíteni nem tudja s már akkor élt benők a vágy egy középiskola után.

De ez a vágy akkor még csak titkos ábránd volt, mert a legelfogultabb bensülött abba a régi igazán kicsinyes milliöba nem merte és nem tudta a középiskolát beképzeltetni.

De később városkánk egyre fejlődött, szépült, gyarapodott. Uj közintézményeink létesültek ezek egyre több és több kultur embert vonzottak ide annyira, hogy az egyesek titkos, lassan általános jogos kívánságává vált.

Ennek minden lehető alkalommal kifejezést is adtunk, de sajnos eredményt elérni nem birtunk.

Kormányok jöttek — kormányok mentek, mi valamennyinél jelentkeztünk, kértünk, de meghallgatásra egyiknél sem találtunk. Egyik sem adott semmit de mindegyik elvitt valamit: elvitt egy darabkát a reményünk-

ből, az ábrándunkból, az illúzióknkból, annyira, hogy Hontban már meggyőződésé vált az a hit, hogy Hontvármegye a mindenkori kormányok mostoha gyermeke, s Ipolyság jogos kívánságát a főgimnáziumot soha sem fogja elnyerni.

De legnagyobb örömünkre az 1910-iki választással oly egyének kezébe jutott a haza s véle Hontvármegye sorsának intézése akikben több érdek volt a jog és a kultur iránt mint az összes eddigi elődökben.

Ez a kormány első jelentkezésünkre belátta kérelmünk jogosságát s midőn legkedvesebb bizalmi embere Wilezek Frigyes gróf vissza tart első szerelméhez Hontvármegyéhez és azzal nászát tartotta nász ajándékkul neki és menyasszonyának a főgimnáziumot adta.

Rut hálátlanság volna, ha ma Hontvármegye és Ipolyság ezen öröm ünnepén ezt a történelmi tényit itt le nem rögzítenék és hálánkat a fehér asztalnál is ki nem fejeznék.

Kérem tehát Méltóságodat mint a kormányt az alkalomra külön megbízással ellátott képviselőjét tolmácsolja a kormányt Hontvármegye minden egyes lakosának vallás- és párt állásra való tekintet nélkül háláját, köszönetét, és tolmácsolja Hontvármegye kultur egyedei egy igen tekintélyes hányadának tántoríthatatlan ragaszkodását együtt érzését nagyrabecsülését és ebbeli hő ohaját, hogy a Magyarok Istene a kormány minden egyes tagját, de különösen annak kultusz miniszterét a haza javára és Hontvármegye legnagyobb örömeire igen sokáig éltesse.

Barczán Endre volt a következő felszólaló. Igen gyakori vita tárgya, vajjon közszükséglet-e a főgimnázium létesítése. Ha a középiskola céljaként egy lateiner had nevelését gondoljuk, akkor lehet vitázni, de ha a középiskolát úgy tekintjük, mint az általános kultúra alapkövét, — vitáról szó sem lehet.

Itt idézi a jelenlegi közoktatásügyi miniszter ideális programu vallását, — a ki e kérdés feltevésekor azt felelte, hogy iskolára — mindenütt a hol nincs szükség van. — Élteti Wilezek Frigyes gróft vármegyének főispánját, a ki a főgimnázium kérdését dülöre vitte, és kéri, hogy ezután is tartsa meg Hontvármegye iránti szeretetét.

Csermák Ernő dr. azzal kezdi beszédét, hogy öt áthidalhatlan szakadék választja el a mostani kormánytól. De ma nem a mély szakadékokat, hanem az összekötő hidat keresi, hogy mint egy test, egy lélek közös érdekeink tudatában a közös cél felé törekedjünk. Egy francia jogtörténelmi munkában olvasott igen tanulságos dolgokat a régi cseh rendszerről, mely szerint az az ifju aki a „céh“-be tartozott csakhamar boldogult, míg az ahhoz nem tartozó dacára tudásának és szorgalmának semmire se jutott. — Így volt ez nálunk is. — Mi is ipolyságiak sok évtizeden keresztül küzdöttünk azért, hogy bejussunk a „céh“-be.

Mig ez sikerült, sokat kellett harcolnunk. Mindig voltak ügyes esatárjaink a kik a főgimnázium labdáját berugták a „kapu“-ba a kultuszminisztériumba, azonban mindig volt egy ügyes kapu védő is maga a kultuszminiszter aki azt vissza rugta. Végre, hogy elfogadják sok áldozatok árán be kellett azt aranyozni sok-sok ezer korona árán Ipolyság község és a vármegye polgárainak. Meghatva nézte a templomban a kileneven gyereket, akik hivatva lesznek a jövő történelmet megéseinálni, s a vezetőket a kik hivatva lesznek az ifjakat felnevelni. — Élteti Hontvármegye és Ipolyság nagyközség áldozatkész közönségét.

Schreiber Aladár esperes-plebános azon eseményeit idézi a magyar történelemnek, amelyek a magyar embernek asszony-tiszteletét tanúsítják. Mikor Eger vára végső veszedelemben forgott egy asszony „előre“ kiáltásán mindenki az ellenségre rontott, máskor egy asszony kérésére „vitam et

sangvinemet“ kiáltott. — Örömmel ragadja meg poharát is, hogy azt egy nemes lelkü hölgy, Wilezek Frigyesné grófné egészségére üritse.

Pálfi Péter kir. tanfelügyelő az elemi oktatás fontosságát emeli ki, amely a kultúra alapjait rakja le s üdvözli a középiskolai oktatás tanerőit, akik ez alapokra rá rakják a kultúra falait, azt tető alá hozzák, s diszes palotává emelik. Élteti a főgimnázium igazgatóját és tanári karát.

Ivánka István, a Hontvármegyei Gazdasági Egylet elnöke köteletségének tartotta, hogy itt legyen vármegyéje e fontos kulturintézményének születésénél. Kéri az Istent, hogy az új kulturintézetünk vezetői a jövő követelményeit jól felfogva tanítsák ugyan vármegyének ifjuságát a produktív pályák szeretetére, emellett azonban öntsenek a reájuk bízott fiatalság lelkébe annyi idealizmust és vallás erkölcsi nevelést, hogy az életfontartásért folytatott küzdelemben sohse feledkezzenek meg a közös célokról, neveljenek szerény, emellett önérzetes hazafiakat.

Az ebéd délután 3 órakor ért végül, de asztalbontás után a lelkes kedvű közönség az esti órákig maradt együtt és kedélyes tósztozás közben boldogan tárgyalta a nap nagy jelentőségét.

VETITETT KÉPEK

(„A főgimnázium köréből.“)

A legutóbbi szerkesztőségi értekezleten, mely a vasuti vendéglő kertjének árnyas lombjai alatt, sűrű szunyogkergetés közben folyt le, amaz eszme merült fel, hogy *A főgimnázium köréből* címmel állandó rovatot kellene nyitni a *Honti Lapok*-ban.

A javaslat megokolása az volt, hogy lapunk ugyis annyit foglalkozott már évek sora óta ennek az intézetnek létrehozása kérdésével, hogy most, mikor már megvan, nem volna illő dolog a további állandó szemmel tartást elhanyagolni.

A szerkesztőség statisztikusa hamarosan kiszámította, hogy ha a *Honti Lapok* minden sorát, mely benne a főgimnázium érdekében eddig megiródott, egymás mellé raknák, akkor a vásárteret 815 szór lehetne körülkeríteni és még maradna annyi nyomtatás, hogy abból egy kisebb kötetet ki lehetne adni. Ha pedig a kiszédett ölom sorokat egymás fölé raknák, akkor azok 9387 szóval kilene egész és háromszáznövelelvánhét ezredrész Eifel-torony magasságot érnének el. Így tehát egész méltányos dolog volna, ha Földes műépítész, ki hallomás szerint az új főgimnáziumi épület tervét megalkotni fogja, azt véseti majd az emléktáblára, melyen rajta lesz, tervezte X. Y., építette N. N., — azt is hogy: piszkálta a „Honti Lapok.“

Hanem visszatérve a fenti javaslatra, szerkesztőnk azt hajlandó volt akeceptálni és minthogy a tisztségeknek osztogatásában nem szűkkelni, alulírottat nyomban kinevezte rovatvezetőnek.

Tisztelettel alulírott tehát bátor vagyok alábbiakban bemutatni, hogy majd idővel, hogy festene ez a rovat. Figyelembe vettem megszerkesztésénél azt a szeretetet és érdeklődést, melyet közönségünk a főgimnáziumhoz tartozó minden személy és ügy iránt viseltetik.

A főgimnázium köréből.

Rovatvezető Glosször.

Érdekes mérkőzés. Tegnap délután a Pannónia kávéház 1. sz. billiárdján, nagyszámu érdeklődő kibic asszisztenciája mellett, heves karambolparti folyt le Balambér Péter Pál főgimnáziumi tanár aranyifjuságunk e kedvelt tagja és Görög Árpád kir. törvényszéki jegyző között. Az ötvenes parti a tanár ur fényes győzelmével végződött. 50:38 arány eredménytel fogadta tisztelői gratulációját. Ellenfele, ki vereségét annak tulajdonj

totta, hogy a kibicek folyton lökdösték, bánatában az Ipoly hullámai közé vetette magát. Szokásos napi másfélórás fürdés után eremitázsába vonult.

Riadalom a Káptalan-utcában. Csütörtökön előadás után nagy izgatottság verte fel a csendes Káptalan-utcát. Liire ment, hogy Malinyákék kosztosa, Bögöly Dénes III. oszt. főgimnazista, a latinból szekundát fogott. Az egész szomszédságot azért rémitette meg e hiób hír, mert Dini barátunk nem rég latinból intőt kapván, édesatyja azon ígéretet tette, hogy ennek ismétlődése esetén bejön Ipolyságra és fiat irgalmatlanul elfogja náspángolni. Most az egész szomszédság borzalommal gondol a Dinikére váró kiporolásra.

Ujvárosi csendélet. Pecsérke Kristóf szürszabó felesége ma délután büszkén mesélte el ismerőseinek, hogy diákjuk, Szósz Laci, ebédre bevágott tizenhat szilvágombócot. Minthogy köztudomás szerint Pecsérkének asszony szilvágombócát hat centiméter átmérővel szokta készíteni, a hír hallatára Rózsa Zsigmond dr. iskolaorvos nyomban sietett a diákot megvizsgálni. A második osztály eme derék ismétlőjét a körülményekhez képest elég jó közérzetben, egy hatalmas darab vajaskenyér elfogyasztásánál találta.

Legényavatás. Csuzli Mátyas, a főgimnázium negyedik osztályának haligatója, tegnap délután az új vásártéren barátai előtt tetette a legénypróbát, amennyiben elszívott egy hölgycigarettát. Karika Gáspár, az osztály vigyázója, utólag óvást jelentett be, mert magánértesülései szerint a cigarettázás következményei bár némi késéssel, de azért az nap folyamán határozottan mutatkoztak. Csuzli Mátyas a próbát jövő szerdán megismétli.

Ilyenféléképen szerkesztődne az új rovat. Masirányu elfoglaltságom miatt azonban kénytelen vagyok annak vezetéséről ezennel lemondani. Ennek folytán az új rovatot ezennel be is szüntetjük. Azt hiszem, hogy ezzel nem veszített semmit sem kedves olvasóközönségünk sem annak tisztelője:

Glosszór.

A hétről.

— szeptember 5

A Diák Segítőegylet ülése.

Az Ipolysági m. kir. főgimnázium tanulóit segítő egyesület választmánya e hó 4-én délután Wilezek Frigyes gróf dr. főispán elnöklése mellett tartotta első ülését, melyen több szegény tanulónak ingyen könyveket, és ellátási segítséget szavazott meg.

Ezt a nemes és igazán szép hivatásra teremtett jótékony egysületet nem győzzük eléggé a helybeli és vidéki nemes szívű emberbarátok felkarolásába ajánlani, és kérjük hogy minél nagyobb számban lépjenek be az egyesületbe.

Az egyesület tagjainak mai létszáma a következő:

Alapító tagok:

Barczán Endre főgimnázium igazgató, Bati Berkó István, Csermák Ernő dr., Cziráky Iván, Czompó Ede, Chevra Kadisa, Dedinszky Aladár, Feldmann Károly, Halász Ferenc, Heffter Rikárd, Hirschberg Géza, Huszár Tibor, Honti Kaszinó, Hontmegyei Népbank, Ipolyság nagyközség, Ipolysági Takarékpénztár, Ipolysági Gazdasági és Iparbank, Izr. Hitközség Ipolyság, Jagasich Sándor dr., Juhász Zoltán, Kinszky József, Kohn Márk dr., Kovács S. Endre dr., Martsán Béla, Sümeg Armin, Szauer Gyula, Szokolai Alajos, Wágner János, Vermes József, Váradi Jakab dr., Vajda Barna, Vámos Béla dr., Vilheim Károly dr., Wilezek Frigyes gróf.

Örökös tagok:

Benedek János, Eggenhoffer Lipót, Engelhardt Mihály, Schreiber Aladár, Somogyi Béla és Wilezek Vilmos gróf.

Rendes tagok:

Árva József, Adler Sándor, Ambros Béla, Alberti Jenő.

Breiner Sándor, Balog József, Berczeller Zsigmond, Berczeller Jenő, Berczeller Lajos, Büchler Márk, Balog Berenc, Beöröndy Irma, Bolgár István, Berzsenyi György, Buriss Dezső, Barok Ármán.

Csupor István, Cserven János, Cserny Lajos.

Dudás János, Dornstädter József, Draskóczy Jenő, Dégel Ferenc, Droszt Artur, Erdélyi Gyula, Erdélyi Bertalan dr.

Földes Bernát dr., Fmke., Frischer Adolf, Fábrián Gyula, Fodor Vilmos dr., Fábrián János.

Gálosi Soma, Gangel Márton, Glück Mór, Gerle Jakab, Gorzó Nándor.

Heresuth Kálmán, Herzeg József dr., Hedervary Lajos, Herzeg Vince, Himmler Sándor dr., Halász Sándor, Holló József dr., Heffter József, Horn Árpád, Hámos Aladár dr., Horváth Sándor, Hesz Pál, ifju Halász Sándor.

Ivánka István, Jablánczy Sándor, Jávor B. Lajos.

Kátser Sándor, Kovácsik Lajos, Kulka Miksa, Kállai Béla, Kegye Sándor, Keviczky Dániel dr., Komzsik István, Kiss Sándor, Kántor Ferenc, Komáromi Ferenc dr.

Lamos Elemér, Link Frigyes, Link Miksa, Lengyel J. Dávid, Laky Károly, Lipsey Ervin dr., Lehoczy Gyula.

Marek Károly, Murányi Ármán, Martonovich István, Miticzky Alfréd, Mühlstein Gábor, Marczy Miksa.

Nádor Ottó, Németh Emil, Novaesek József.

Odry László, Okolicsányi Tibor dr., Oravetz Béla, Oberndorf Hugó gróf.

Podhragyay Károly, Pál István, Perhács Imre, Popper Ödön, Polgár Ignác, Pálfi Péter, Pataky Lajos, Pelikán Ferenc, Porubszky Géza dr.

Rózsa Zsigmond dr., Rácz Pál, Reinhardt Zsigmond, Randzik Jenő, Révész Ármán, Rosenberg Miksa.

Sárfi Géza, Schüek Bertalan, Somló Arnold dr., Spitzer Jakab, Szabados Zsigmond, Szoboszlav György, Szabados Oszkár, Szász Bertalan dr., Schmidt Artur, Szauter Kálmán, Schmidl Zsigmond, Sárkány Gyula, Szmolenszky Vilmos, Stoyka Sebestény, Sági Béni., Süteő István, Szalay István, Schwarcz Jakab, Sebestyén Miksa dr., Sajó János, Sartorius István, Stiegler Ede, Schiller Irma, Szatmáry Király László, Siposs Jenő, Sümeg Ottó, Stúaszny Gyula, Schmatz Károly.

Totovics Kálmán, Trébel János, Tölgyessy Ferenc dr., Thuránszky Zoltán, Toldy Zsigmond, Trupp Kálmán.

Vermes Ervin, Vértés Sándor, Vinter Fülöp, Vajda István.

Zmeskall György, Zanoletty József, Zsámbokrézky Péter.

Az ezután belépésre váró tagok tájékoztatására közöljük, hogy az alapító tag egyszersmindenkorra öt évi negyven koronás részletben 200 koronát, az örökös tag egyszersmindenkorra 50 koronát, a rendes tag évi 4 korona tagdíjat fizet.

— **A Terézánium honti növendéke.** A király a vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszter előterjesztésére a bécsi Terézániumban a király nevével viselő egyik egész alapítványi helyett gyöngyösi Somogyi Bélának, Somogyi Béla vármegyei főjegyző fiának adományozta.

— **Evang. istentisztelet.** Vasárnap e hó 7-én d. e. negyed 11 órakor a helybeli evang. templomban istentiszteletet tart Dedinszky Aladár ev. lelkész.

— **A főgimnázium új tanára.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter Maurer Endre tanárjelöltet az Ipolysági főgimnáziumhoz negyedik tanerőnek ki-nevezte, de állását, miután jelenleg egy éves önkéntes, csak október 1-én foglalja el.

— **A főgimnázium megtelt.** Ami a közsínházaknak az ugynevezett táblás ház, mikor nincs hely, és minden jegy elfogyott, ez a boldog sors érte a tegnap megnyílt Ipolysági főgimnáziumot. Egy osztály megengedett létszáma tudvalevőleg 60 növendék, a főgimnázium igazgatója kivételesen ugyan felvett az 1-ső osztályba 64 növendéket, de hely hiányában 4 növendéket kénytelen lett volna visszautasítani, kiket azután mégis visszatartott magántanulónak. Így az 1-ső osztály létszáma 68, és a II. osztályé 20. Öröndetes jelenség, mely előtt megadással kell meghajolni az azon pesszimistáknak is kik növendékhánytól félték, és kétségbevittek az ifju intézet életképességét. Két osztály 88 növendéke közül Ipolysági 46, vidéki 35 más megyebeli 7. Vallásra nézve római katolikus 60, evangélikus 5, református 2, görögkeleti 1, izraelita 20.

— **A főegyházmegye köréből.** A főegyházmegye Andorcsa Nándor józsuitát felvette kötelekésbe és Magasmajtényba küldte adminisztrátornak.

— **Képviselőtestületi közgyűlés.** Ipolyság nagyközség képviselőtestülete e hó 1-én közgyűlést tartott, melyen folyó ügyeket intézett el. Elhatározta a közgyűlés, hogy az Ipolysági Diák Segítő egyesületbe alapító tagnak belép.

— **Az új posta és távirófonók.** A kereskedelm. miniszter mint már jelentettük Steklovits Antal kir. posta és táviró főtitkár az Ipolysági posta — táviró és távbeszélő hivatal vezetésével megbízta. Az új posta főnök hivatalát e hó 3-án át is vette.

— **A H. G. E. és az árvizkárók.** Az Ipoly áradása 6439 kat holdon semmisítette meg a sarju termést, kb. 320 ezer korona értékben. Súlyos gondot okoz ez a gazdáknak, mert a sűrű iszap lehetetlen teszi a legeltetést is, így a téli etetésre eltett takarmányt már most meg kellett kezdeni; nehogy ennek folytán az állatállományt le kelljen szállítani a gazdasági egyesület a földművelésügyi miniszterhez fordult, hogy kedvezményes áru katonai korpát nagyobb mennyiségben adjon az egyesületnek.

— **Egyházmegyei tanácsbírák.** A barsmegyei református egyházmegye közgyűlése szavazás után ejtette meg az új tisztikar megválasztását. Világi tanácsbírák lettek vármegyéinkből Kádár Kálmán vámosmikolai ügyvéd és Konkoly Th. Sándor hontszántói földbirtokos.

— **A hontnémeti—selmeci vasut.** Egészen megbízható forrásból értesülünk, hogy a kereskedelemügyi miniszterium a hontnémeti-selmecbányai vasut építését még a tavasszal megkezdi s hogy a garamberzence-selmecbányai vonalat iz szélesvágányu vasuttá fogja átalakíttatni s össze fogja kötni a hontnémeti selmecbányai vonallal. Ezzel az a terve a miniszteriumnak, hogy a budapesti—rufftkai vonalnak nagy forgalmát jórésztben a garamberzence—selmecbánya—hontnémeti—budapesti vonalon bonyolítsa le, másrészt hogy a szintén nagyon forgalmas garamberzence—selmecbányai vonal üzemre való képességet még jobban fokozza. A korpona—zólyomi vonal tervét a miniszterium elejtette, mert a vasut a beleépített összegnek egy százalékát sem jövedelmezne.

— **Eljegyzés.** Somogyi Miksa Budapestről eljegyezte **Feldmann Eszti**két Feldmann Károly kereskedő leányát Ipolyságon.

— **Népiünnep a Kómájón.** A multkori nagyszabásu népiünnep szép sikerétől kedvet kapva, e hó 7-én hasonló nagyszabásu ünnepet rendeznek felkapott nyári kirándulók helyünkön, a Kómájón, Nyáry János ottani vendéglőjében. Jó reklámul szolgál a népiünnepnek a következő ötletes fairagasz:

Fel a Kómájra! Fel a kómájra! Meghívó! Szeptember 7-én, vasárnap, kedvezőtlen idő esetén a következő vasárnap délután a Nyáry-féle kómaji vendéglőben s környékén rendezendő Népiünnepélyre! Itt még nem létezett, nem közönséges népiünnepélyről van szó, igen tisztelt közönség, hanem oly mulatságról, mely ha hetedhétországba nem is, hanem azért majd vígan szól. Búcsú akar ez lenni ettől a keserves, előző nyártól és beköszöntője az ősznek, mely még mindent kipótollhat; meghozhatja még jókedvünket is, Lesz tehát magyar csárda, olcsó jó étellekkel és italokkal. A kemencei fülharmónikus zenekar klasszikus koncertjével fogja mutatni a közönséget, melynek alkaima lesz a zsákfütéstől kezdve mindennemű élvezetben részesülmi és gyönyörködni. Díjkuglizás és céllövés, bábszínház és kirakatszereny, valamint kakasviadal! Jelenetek a bolgár-török háboruból. Szenzációs szám: Fűzfáy Babér Vidor okl. magán-énekes mint zenetalentum! Az afrikai saerecsenek is megérkeznek. Nagy szépségverseny remek eszokor díjjal. Spiritizista mutatványok, pózna mászás Tombola, flottatüntetés stb. stb. D u. 4 órakor Futball mérkőzés az Ipolysági Iparos Kör f. es. és a Törökvs S. C. között Este fényes tűzijáték, rendezés az Ipolysági 25-ös ezredkülönítmény. Hazafelé fényezőekkel, később pedig hajnalifényekkel! Kivilágított erdő! Belépődíj nincs, mindenki szívesen látunk. A rendezőség.

— **A közigazgatás köréből.** Az 1912. évi LVII. t-c, alapján Riméty Dénes bati szolgabíró a X. fizetési osztály 2-ik Konkoly Th. Zoltán bati járás iradasegéditst a XI. fizetési osztály 1-ső fokozatába lép elő, Erdélyi Gyula vármegyei árvaszéki iradasegéditst pedig a II. szolgálati pótlékba és az I. korpótlék élvezetébe lép október elsején

— **Elhárított vasúti katasztrófa.** E hó 3-án délután 1 és 2 óra között Honntémeti környékén felhőszakadás volt, a melynek következtében a hegyekről rohamosan lefolyó iszapos víztömeg a vasúti pályatestet oly mérvben megrongálta, hogy a Korponáról indult 6613 számú vegyesvonat nem folytathatta útját Honntémeti felé. Szabó Sándor devicsei munkavezető pályáór veszélyt sejtett és élete veszélyeztetésével keresztüljárólva a térdig érő rohanó víztömegben, az esésben haladó vonat elé szaladt, hogy azt leintse. A vonat jóval az akadály előtt megállt. Ipolyságról csak 1/4 6 órakor érkezett a segélyvonat, a melyre az utasok átszállván este 7 órakor érkeztek Ipolyságra. Este 9 órakor a pálya ismét helyre volt állítva. A kár meghaladja az 1000 koronát Szabó pályáór részére éber és buzgó szolgálatáért az osztálymérnökség jutalmat javasolt.

— **Lóverseny Zebegényben.** Zebegényből jelentik: A zebegényi szépítő egyesület, amely évente jelentékeny összeget áldoz a budapesti nyaralók kényelmére, a község utcáinak, tereinek szépítésére, a portenger elűntetésére s a gyönyörű dunapartnak pompás parkká való átalakítására, nagy-zerűen sikerült lóversenyt és népiünnepélyt rendezett mult hó 31-én, vasárnap, délután, amelyre több ezer ember sereglett össze. A téren Radics Jóska nagymarosi cigányprimás zenekara játszott, a nagyvendéglő előtt pedig a verőcei rezesbanda fujta. A pályaudvar előtti tér zászlódszben állott, a bíró páholy részére emelvényt rögtönöztek, amelyet nemzeti színű drapériával díszítettek s egy százesztendőss karosszékkel tettek bele. Ezen a kakasúllón trónolt Bartóky József dr. államtitkár, versenybíró, aki a reá nehezedeó sulyos feladatot a nála megszokott kedves bonhomióval

töltötte be. Az egykoronás első helyen a fővárosi nyaralók száza szorongtak, a husz filléres második helyen pedig a község benszülött lakossága foglalt helyett. Négy fiatal urlovas szállott nyeregbe: Gerster Géza, Gerster Károly, Bakos Kálmán és Györgyi Kálmán. A hepenupás talaj miatt két előfutám volt. Az elsőből Gerster Géza, a másodikból Déri Imre került ki győztesen. A fogadóközönség az előbbinek a táltosát tette meg favoritá s Virág Géza könyvesöt auffal se adta szívesen. A két fiatal urlovas mérkőzését a legnagyobb izgalommal leste a közönség. Fej-fej mellett vágatott a két táltos s egyszerre csak az a hír dermesztette meg a fogadókat, hogy Déri nyert. Senki se rohant a kasszához, mert Dérire egyedül ő maga fogadott s több mint harminceszoros osztalék lett volna rá. A bíró ítélet azonban úgy szólt, hogy Gerster egy orrhosszal lett első. Ha pisze lett volna a lova, hát második lett volna — mondta ki a salamoni ítéletet az államtitkár. — A verseny előzetes favoritját, Postást, a versenybíró kizárta, mert kiderült róla, hogy gazdája egy héten át sörbe áztatott árpával doppingolta. Az elsőnek és másodiknak beérkezett lovak Krebsa János zebegényi gazdáé voltak, aki hetek óta pihentette a lovait, hogy az elsőség dícsőségét megszerezhesse. Ezután ökörverseny következett, amelyen Györgyi Kálmán ökre győzött, mert ellenfele Maróthy Géza ötlebék, Didonak, az ugatásától megvadult és lovasát kétszer egymásután a földre penderítette. A legények versenyfutásában Forgách István, a leányok versenyfutásában pedig Kocsis Anna nyerte az első díjat. Nagy kacagást keltett a zsemlyekapás, a lepényevés meg a tojásfutás. A sikerült ünnep több száz koronát jövedelmezett. Este táncmulatság volt a Volk-féle nagyvendéglőben, ahol Sio Ferenc recitátor szavalt a Coppé Ferencnek „A kovácsok” című drámai monológját. A rendezők Nadányi Minály dr. ügyvéd, Repcsényi Rezső főmérnök és Gerster Miklós főigazgató voltak.

— **Hullámsírban.** Perlmann Izidor IV. éves képezdész Vámosmikolán a sógoránál töltötte a szünidőt. Augusztus hó 29-én pénteken délelőtt összecsomagolta kevés holmiját, hogy vasárnap elutazzék beiratkozás végett. Még serényen dolgozott a péntek délutáni tűznél. Mindenki megdicsérte az oltás körül kifejtett buzgóságáért. Azon nap délután 4 órakor fürdeni ment az Ipolyra, a hol életét vesztette. Két órai keresés után sikerült a holttestet megtalálni. Vasárnap szándékozott Perlmann Izidor elutazni és vasárnap vitték nagy részvét mellett oda, a honnan visszatérés többé nincsen.

— **Egy zongora és egy kevésbbé használt garson szoba butor eladó.** *Cim a kiadóhivatalban.* 3-5

— **A pénzügyörtség köréből.** A pénzügyminiszter Pap Lajos pénzügyőri biztoshelyettes Ipolyságra pénzügyőri biztossá nevezte ki, Teleska József biztost pedig Ipolyságról Zombolyára helyezte át.

— **A H. G. E. ülése.** A Honntémeti Gazdasági Egyesület igazgató választmánya e hó 2-án tartotta rendes havi ülését. A választmány több község legeltetési szabályrendeletét tárgyalta. A nép főiskolák felállítását társadalmi és közgazdasági szempontból kívánatosnak tartja, és az O. M. G. E.-hez intézett átiratában ilyeneknek állami támogatással való felállítását kérelmezi, mert ezekben volna alkalma a népnek az önképzésre és a polgári műveltséghez szükséges ismeretek elsajátítására — pártolólág határozta felterjeszteni Gyapay Emil, Balla Márton, Minin Györgynek a f. miniszterhez házinyulak ingyen való adományozása iránti kérvényeit. — Ipolyveze 100, Kisöved 150, Tesmag 60, Szob 50, Ipolydamásd 70, Nagypeszek 80, Tergénye 80, Honntbagonya 150, Ipolypasztó 80, Perőcsény 150, Bori 90, Honntnadas 90 kor. segélyt kap a gazd. egyesülettől apa állataik vételéhez, felíratilag a f. miniszterhez fordul, hogy tekintettel az Ipoly folyó által okozott árvíz kárra, és ebből kifolyó-

lag beállható takarmányhiány enyhítésére nagyobb mennyiségű kedvezményes korpát bocsásson az egyesület rendelkezésére. A főgimnázium megnyitásának ünnepén az egyesület képviselőit Ivánka István elnökléte alatt a jelenvolt választmányi tagokat küldte ki.

— **Tíz.** Vámosmikolán augusztus hó 29-én Reitinger Ferencz háza 400 kor. kárértékben leégett.

— **Uj könyvek.** Azok a finom és izléses könyvek, melyeket az Athenaeum könyvtár e hóban a könyvpiacra bocsát, mind a világirodalom hírességei. Az egyik Kellermann bámulatos fantáziájú könyve: A Tunnel, melyből egy jövendő korszak történeti jelentőségét értjük meg és egy egész világ: Uj világ életének lázát. (A német kiadásból állítólag 35 ezer példány fogyott.) Ez a könyv a Honti Lapok kiadóhivatalában Neumann könyvnyomdász és könyvkereskedőnél kapható Ipolyságon. Ugyancsak megjelent és ott kapható Viktor Hugó egyik legirodalmibb regénye: Notre Dame, egy Gorkij regény. Az anya a cime, költői mű ez és orosz irodalompszihológia. Végül Sudermann: Egyszer volt című regénye, mely Sudermann: mélyről jött művészetét dokumentálja. — Az Athenaeum, Modern és Nyugat könyvtár összes eddigi megjelent példányai Neumannnál kaphatók.

— **Vizbefult juhász.** Aug 29-én Kovács György honti juhász Tesmagnál át akarta uszni az Ipolyt, de uszás közben az ár elsodorta és belefult. E hó 1-én találták meg holttestét az Ipolysági nagyhidnál.

— **Elgázolt öreg asszony.** Ipolyvisken Bartal János 16 éves fia szekerevel elgázolta Csitári Rozália nevű 63 éves öreg asszonyt. A bűnvádi eljárás megindult.

AZ UJ
Berson
minden **sarkot** **űt**

BERSONMŰVEK BUDAPEST VII

SPORT.

Futball.

A Balassagyarmati Sport Klub — és Ipolysági Iparos Ifjak futball csapatának mérkőzése 1913. év augusztus 31-én.

Eredmény 3:4
Félidő 2:1

A fenti eredmény az Ipolysági csapat nagyarányu fejlődését mutatja és aki kint volt a pályán meggyőződhetett róla, hogy a most mutatott játékjával kedvezőbb menetű és formájú volt, mint a saison elei mérkőzése az egyletnek.

A helyválasztás után B. T. C. kezdi a játékot és rövid párpercnyi középjáték után sikerült lerohanással áttöni az Ipolysági védelmet s balösszekötője révén goólt ér el, melyet felállítás után az Ipolysági

csapatban játszó Belovay a kapu előtti kavardást felhasználva, rövidesen kiegyenlít.

Most 20 pernyi mezőnyjáték folyt, melyet csakis a felázott talajon ide-oda csuszáló játékosok folytonos felbukása élénkített, míg végre ismét a BTC lépfel támadólag s körülbelül a féldő végeig ostromolja az ipolysági kaput kitérővel a féldő vezető goólját megszerezte.

A szünet után Gyarmat kezdte a játékot, de Belovay Ticsénszkyvel és a fáradhatlan Fluggerrel összejátszva áttört a védelmet s megszerezte csapatjának a féldő vezető goólját.

Ezutáni játékban Gyarmat támad s a kapu elé kerülve kaput lö, melyet a kitűnő kondícióban levő Brach reávetéssel a kapuban ment. A bíró először megítéli, de a balassagyarmati goólbíró kijelentése után meg nem adja a goólt és kapurugást ad.

A lapda most a balszélén eddig elég gyengén szereplő Lisztke kerül a kl a közönség nagy gaudiumára az egész pályán keresztül futva berohan a gyarmati kapuba és védhetlenül kaput lö.

Felállítás után Gyarmat támad, de Flugger leszereli a támadást és Ticsénszky révén az ipolysági csapat ismét goól helyzetbe kerül, melyet nem hagy kihasználatlanul és a szép számú Gyarmati közönség nagy bosszúságára a játék állása a féldő első felében 4:2 ipolyság javára.

A gyarmati kútonben is erősebb fizikumú játékosok most minden energiájukat latba vetve támadják az ipolysági kaput és a féldő utolsó részében kornerből goólt érnek el, melyet a végeredmény 3:4 az ipolysági csapat javára.

Bíró Miticzky Alfréd volt.

Helyi lapdarugó és atlétikai verseny.

Yasárnap az Iparos Kör futball csapatja és a Törekvés S. C. között a kőmájon rendezett néppénnyel színhelyén lesz mérkőzés. Hétfőn szept. 8-án d. u. 2 órakor pedig a vásártéren a két csapat együttesen atlétikai és sportversenyt rendez, melyen I. II és III. díjak kerülnek kiosztásra. A versenyt football-mérkőzés követi. Belépődíj ára 60 fill. diák- és gyermekdíj 20 fillér.

A Törekvés klub tisztikara.

Az Ipolysági Törekvés Sport Club Rácz Pált igazgatójává, Puskasz Lászlót football intézőjévé és Sajgi Károlyt pénztárosává választotta meg.

NESTLÉ FELE
régbevált GYERMEKISZT
a legjobb és legolcsóbb
DOBOZA K 1.80 MINDEN GYÓGYSZERTÁRBAN ÉS DROGERIÁBAN
Próbadobozt ingyen küld: HENRI NESTLÉ, Wien, I. Biberste. 64.

Női divatárak, kartonok
rőfős áru, szövetek, rövidáru stb.

mélyen leszállított áron
azonnal e l a d ó ö z v.
Diamant Gábor-
né utódánál szeptember
15-ig. Ugyanott jó kar-
ban levő, igen erős állvá-
nyok és üzletberendezés
is azonnal e l a d ó.

2-4

Ipolysági piaci árak

Szeptember 2.

	K. 1-10l	K. 1-1g
Buza	20	—
Rozs	15	—
Árpa	13	14
Zab	15	—
Tengeri	18	—
Burgonya 1 méter	—	12
Lud (különként)	4 10	4 20
Tyuk (páronként)	3	3 20
Ősibe (páronként)	2	2 10
Tojás 1 drb.	—	7
Marhahús 1 klgr.	1 68	—
Borjú hús 1 klgr.	2	—
Sertés hús 1 klgr.	1 68	—
Juh hús 1 klgr.	1 28	—

ÜGYVÉDI IRNOK

nyolc éves gyakorlattal állást keres

Bővebb felvilágosítást ad:

Klátyich Samu
Ipolyság.

2805. 1913. tk. szám.

Arverési hirdetményi kivonat.

A vámosmikolai kir. járásbíróóság mint tkvi. hatóság közhírré teszi, hogy Hock Mihály felperesnek-kisk. Hock Erzsébet elleni vagyonszünetesség megszüntetéséjé iránti perében. Az ipolysági kir. törvényszék 1489. P. 1913. sz. jogerős ítélete alapján az alábbi ingatlanra a végrehajtási árverés joghatályaival bíró árverést elrendelte.

Minek folytán Nagymaros község házánál 1913 évi október hó 8-ik napjának délelőtti 10 órájkor megtartandó nyilvános árverésen elagatni fog:

Az ipolysági kir. törvényszék területén Nagymaros község határában fekvő nagymarosi 1731 sztkvben. + 156 hrsz. 105. népsorsz. ház, udvar ingatlan 1430 kor. kikiáltási árban.

Kikiáltási ára becsérték, melynek tizszázaléka, vagyis 143 kor. teendő le bánatpénzül árverezni szándékozók által készpénzben — a bírói kiküldött kezéhez.

Az ingatlan a becsérték kétharmadán alóli összegért nem fog eladatni.

A legtöbbet ígérő vevő köteles a bánatpénzt a megígért vételár tizszázaléka erejéig nyomban kiegészíteni, a vételárt pedig 5 százalékos kamatokkal az ipolysági kir. adóhivatal mint bírói letétpénztárnál az árverés napjától számított 30 nap alatt lefizetni

Kir járásbíróóság mint tkvi. hatóság Vámosmikola 1913. július 1. *Domby s. k.* kir. jbiró.

A kiadmány hitelül.

Katona
kir. tkvvezető.

Tiszteességes fiatalember

ki a tót nyelvet is tökéletesen bírja és a gépirásban jártas ügyvédi vagy más irodába ajánlkozik.

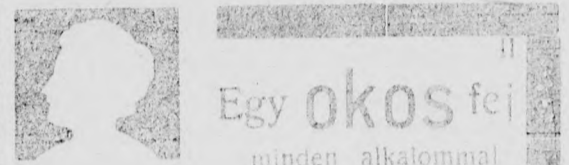
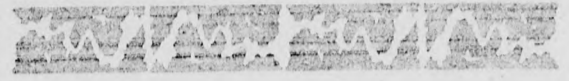
Esetleg vidékre is megy. Cim a kiadóban.

Kelet bélyegzők

Neumann Jakab pa-
pirkereskedésében
kaphatók.

Ára 1 korona.

Egy okos fej
minden alkalommal.

Dr. OETKER sütőporát használja a 12 l.

Teljesen higiénikus, orvosok által ajánlott élesztőpótló.

Használata által minden tészta nagyobb lazább és könnyebben emészthetővé lesz.

Dr. Oetker-féle Vaníliátlan cukor
a 12 fillér.

a legnemesebb fűszere minden tészta, kakao és tea, csokoládé és krém, kuglupi, torta, pudding és tejszín, továbbá finom vagy porcukorral vegyítve mindennemű sütemény behintésére. Pótol 2-3 cső vaníliát. Ha fél csomag Dr. OETKER VANILIN-CUKROT 1 kgr. cukorral keverünk és ebből 1 vagy 2 teáskanálnyit 1 csésze teára öntünk, úgy egy kitűnő aromájú, teljes íllt kapunk.

Dr. OETKER sütőpora és vaníliacukra minden fűszerkereskedésben stb. kapható. Kimerítő használati utasítás minden csomag mellett van. Receptgyűjtemény ingyen!

KAPHATÓ IPOLYSÁGON:

Dangel Béla, Bartók Ernő, Berczeller
Márton és Brack Ignác uraknál.

Sirkövek

nagy választékban
kaphatók

Neumann Jakab

sirkőraktárában Ipolyságon.

NEUMANN-nyomda,

:: könyv- és papirkereskedésben ::

a polgári leányiskola,

a gimnázium,

r. kath. elemi és

izr. elemi iskola

összes előirt könyvei kaphatók.

A polgári leányiskola számára **használt, de pontosan az előirt kiadásu könyvek féláron**
kaphatók.

**Irkák, festékek, táskák, papir- és
írószeresek nagy választékban.**

**Iskolai könyveket pár óra alatt
kötünk.**

Besztercebányai Fiuinternátus

Besztercebánya.

Nevelő intézet bentlakó és bejáró felsőkereskedelmi, polgári, gimnáziumi és fémipariskolaitanulók számára.

Allandó tanári és orvosi felügyelet.

Gondos nevelés.

Kitűnő ellátás.

Prospektust kívánatra az internátus igazgatósága ingyen és bérmentve küld. 10-10

Tejtermelők figyelmébe!!!

Megvételekre keresek bármely mennyiségű **TEJET** (a hűvösebb idő beálltával idénytejet is) óvadék mellett megbízottjaim részére. [Tejtermékek értékesítését vállalom.

FLEISCHMANN

tejgazdasági berendezések értékesítési vállalat
BUDAPEST, VII., Sip-utca 24.

Használt tejgazdasági berendezések mindenkor vétele és eladása.

Szuperfosfát, thomassalak, chilisalétrom szárított marhatrágya, kálics és egyéb műtrágyákat jutányosan ajánl és állandóan raktáron tart

Berczeller Márton
Ipolyság.

„Kollarit“-börlemez

kaucsuk kompozícióval bevont ruganyos, viharbiztos és időt álló szagtalan fedéllemez.

A jelenkor legjobb tetőfedőlemeze. Végtelenül tartós.

Régi zsindelytetők átfedésére kiválóan alkalmas.

Sem mázolni, sem mészlével bekenni nem kell,

Kapható: **Breiner Sándor** fakeskedőnél Ipolyság.

THIERRY A. GYÓGYSZERÉSZ BALZSAMA

Utolérhetetlen hatása tüdő- és mellbetegségeknél, enyhíti a katarust, megszünteti a fájdalmat okozó köhögést, Torokgyulladást, rekedtséget és gégebajokat megszüntet, valamint lázt, különösen jó hatása gyomorgöres és kolika ellen. Gyógyhatása aranyér és altesti bántalmaknál, tisztítja a veséket, étvágygerjesztő, elősegíti az emésztést. Kitűnően bevált fogfájásnál, odvas fogak, szájbüzdél valamint az ős-zes száj- és fogbetegségek, büffögés ellen, megszünteti a száj vagy gyomortól eredő büzt. Jó hatása pánthikagilisztáknál. Meggyógyít minden sebet, sebhelyet, orbánczot, láztól eredő hólyagot, kelést, szemölcsöt, égési sebeket, megfagyott testrészeket, vart és kiütést, Fülbántalmak ellen kitűnő hatása. Minden háznál különösen influenza, kolera vagy más járványoknál kéznél legyen.

Irjunk: **Thierry A. Órangyal-gyógytárának** Pregrada, Rohitsch mellett.

12 kis vagy 6 dupla 1 nagy specialüveg 5-60 korona.

Nagyobb rendeléseknél jelentékeny árengedmény!

Thierry A. gyógyszerész egyedül valódi Centifolia-kenőcse.

Megakadályozza megszüntet vérmérgezést, fájdalmas operációkat leggyakrabban feleslegessé teszi. Használatos gyermekágyas nőkél fájó emlők, tejmegindítás, rekedés, emlőkeményedés ellen. Orbánc, feltört lábak, sebek, dagadt végtagok, esontszu, fekélyek, fűrés szúrás, lövés, vágás vagy zúzódás által okozott sebeknél kitűnő gyógyhatású szer. Idegen testek eltávolítására mint: üveg, szilka, por, serét, táska stb. kinövések, kárbankulus, képződmények, valamint rák ellen, fereg, rothadás, körömgyűlés, hólyag, égési sebek, hosszú betegségeknél előforduló felfekvésnél, vérkelesekkel, fülhályagnál, valamint kipállás esetén csecsemőknel stb. kitűnő hatása.

2 üvegyára K 360 a pénz előzetes beküldése vagy utánvét mellett kapható.

Budapestben kapható: **Türök József** gyógytárában, valamint az ország legtöbb gyógyszer-tárában. Nagyban: **Thalmayer és Seitz, Kochmeister Utódnai, Radanovits Testv.** drogueriákban Budapesten kapható. Ahol nincs lerakat rendeljünk közvetlenül!

Thierry A. gyógyszerésztárából, Pregrada, Rohitsch mellett.

Hirdetéseket

és reklámokat jutányosan közöl a kiadóhivatal.

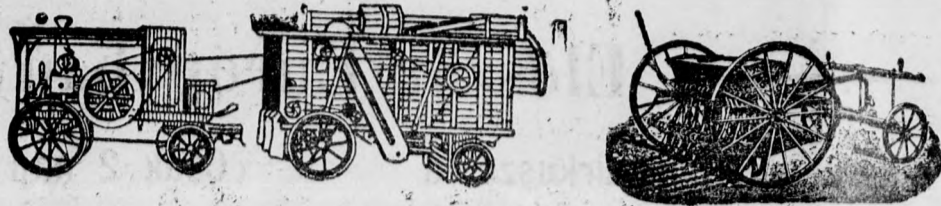
Biró Lajos munkái:

Gloria és más novellák ... 190 K.
A háború (drámavázlat) ... -60
A sajtó ... -40
Szolgák országa (regény) ... -60
A császár és más férfiak ... -40
Kis drámák ... -40
Sárga liliom ... 3-
A jövő országutján ... -20
Elbeszélések ... -30

Molnár Ferenc munkái:

A liliom ... 250 K.
A farkas ... 3-
Az ördög ... 250
Pesti erkölcsök ... -60
Gyerekek ... -30
A doktor ur ... -60
A ferencvárosi angyal (Heltai-Molnár) ... -30

Kapható: A „HONTI LAPOK” kiadóhivatalában Neumannál, Ipolyságon.

Van szerencsém tisztelettel b. tudomására hozni, hogy ipolyságon a mai kor igényeinek megfelelő

épületlakatos és gépjavitó műhelyt

rendeztem be.

Foglalkozom, pözcseplőgépek és motorok javításával, arató és kaszáló gépek, valamint szecskavágó, sorvetőgépek és minden gazdasági eszközök javításával, ugyisintén kut és sárkerítést csinálók a legújatosabb árban, valamint forrasztásokat, öntött kerekek és vasak, aczél, kovacsolt vas, réz, aluminium stb. munkákat továbbá kazánrepedések és marások és csövek, víztartányok ujjak készítését, javítását és forasztását elfogadom. Kívánatra nagyobb fűrgyakat a helyszínen forrasztok.

Magamat a n. é. közönség szíves pártfogásába ajánlva vagyok teljes tisztelettel

ALBERT IMRE

épületlakatos és gépjavitó mester.

8-9

A VILÁGIRU
ES LEGUJABB RENDSZERU

BOLINDER NYERSOLAJ-

MOTOROK

és azok alkatrészei kizárólag

ÁNYOS IMRE

cégnél
kaphatók

BUDAPEST, VI. PODMANICZKY-UTCZA 17.

Telefon 12-76.

Legújabb nyersolajszükséglet!
Feltétlen jótállás!
Kérjen díjtalan felvilágosítást és ingyen árjegyzéket.

Jutányos árak!
Kedvező fizetési feltételek!

ŐSZI TRAGYÁZÁS!

Óvakodjunk a hamisításoktól!

Valódi **Stern** **Marka** védjegyű

Thomassalak a legjobb és legolcsóbb foszforsavas műtrágya

Csak akkor valódi, ha ilyen zsákban

van és eredeti ólomzár van rajta!

Minden zsák tartalomjelzéssel van ellátva!

Hamisítástól szigorúan óvakodjunk!

Thomasschlacke

Kalmár Vilmos a Thomasphosphatfabriken BERLIN. vez. képviselője Budapest, VI., Andrassy-ut 49. - Különösen a jelenlegi rendkívüli olcsó árakra figyelmet fordítunk a vásárlókat!

3-6

Keresek

„SOMFÁT”

kalapácsnyeleknek.

∴ Közvetítők díjaztatnak. ∴

Tasy József

NOSZVAY

(Borsód megye.)

2-2

Elismert legjobb motorok!

Messze menő jótállás!

Kedvező fizetési feltételek!

Eredeti **KÖRTIN** alu- és fekvő-rendszer

DIESELMOTOROK

Szivógáz és benzínmotorok.

Benzin és nyersolajos cséplő-garnitúrák, magánjáróval is. Meglepő újdonság!

Nyersolajmotorok gyújtófej, vízbefecskendezés és kompresszor nélkül.

Gellért Ignác és Tsa mérnöki iroda Budapest, V., Konáry-utca 4. Saját érdekében kérjen ajánlatot!

Egy 200—300 holdas jó minőségű

B I R T O K

kerestetik bérbe.

Cím a kiadóhivatalban.

A nyári hónapok rendkívül elősegítették az összes ragályos betegségek kiterjedését és elterjedését. Tény, hogy már a

KOLERA

itt van az országban, de a vörheny, kanyaró, typhus, himlő és egyéb ragályos betegségek is nyáron fokozottabb erővel lépnek fel, mint más évszakon, miértis szükséges, hogy minden háztartásban egy megbízható fertőtlenítőszer kéznél legyen. A jelenkor legmegbízhatóbb fertőtlenítő szere a

LYSOFORM

szagtalan, nem mérgező, olcsó és eredeti üvegekben 80 fillérért minden gyógyszer-tárban és drogériában kapható. Hatása gyors és biztos, miért is az összes orvosok betegágyak fertőtlenítésére, antiseptikus kötőzéseknel (sebekre és daganatokra), kéz- és arcmosásra és dagályok elhárítására, nőknek altesti irigációra, stb. mindenkor ajánlják.

LYSOFORM-SZAPPAN

finom, gyenge pipere-szappan, lysoformot tartalmaz és antiseptikus hatása. Alkalmazható a legkényesebb bőrre, sőt csecsemők-nél is; szépíti, megpuhítja és illatossá teszi a bőrt. Egy kísérlet és Ön a jövőben kizárólag ezen szappant fogja használni. Darabja 1 korona.

Podormenta-

Lysoform

erősen antiseptikus hatása szájviz. Szájbűzt rögtön és nyomtalanul eltüntet és a fogakat konzerválja. Használandó továbbá orvosi utasítás szerint toroklobnál, gégebántalmaknál és nátha esetén gurgulázásra. Néhány csepp elegendő egy fél pohár vízre. **Eredeti üvege 1 korona 60 fillér.**

Az összes lysoform-készítmények kaphatók minden gyógyszer-tárban, drogeriában és újabban a jobb fűszerkereskedésekben is. Kívánatra bárkinek ingyen és bérmentve megküldjük az „**Egészség és fertőtlenítés**” című érdekes könyvet, valamint dr. Kovách Aladár kir. tanácsos „A koleráról és az ellene való védekezésről” szóló utasítását.

A hol Lysoform nem volna kapható, oda közvetlen is küldünk **6 korona előzetes beküldése esetén 3 üveg Lysoformot, 2 drb. szappant és 1 üveg szájvizet.**

Figyelmeztetjük a közönséget arra, hogy sok hamisítvány került utóbbi időben forgalomba, ezért fontos, hogy mindig **eredeti üvegben** kérjük a lysoformot.

Dr. Keleti és Murányi

vegyészeti gyára Ujpesten.

Világvállalat! ----- Először Európában!

Csak 2 nap!

Könyöt Brothers amerikai cirkusza, a

Csak 2 nap!

BARNUM és BAILEY CIRKUSZ

legkitünőbb csillagaiból álló társulatával, csak 2 napig Európa legszebb, legnagyobb és legkitünőbb cirkusza. — Ipolyság város és környékének becses tudomására adom, hogy egész vállalatommal **12-én** külön vonattal érkezem és **szeptember 13-án** este 8 órakor **a vásártéren**

nagy diszelőadást

rendezek.

Előadásokat 2 napon át fogok tartani, melyek minden eddig bemutatott mutatványokat felül fognak mulni. — Vasárnap két nagy bucsuelőadás.

Vállalatom nem tévesztendő össze hasonló utazó cirkuszokkal. Mutatványaim eddig még egyetlen cirkuszban sem kerültek bemutatásra.

Jegyek előre válthatók az érkezés napján reggel 10 órától az I. számú kocsinál.

Bővebbet a falragaszok.

Szavatolt legkitünőbb minőségű ezer darabonként 15/16 kg. súlyu.

8 KÉVEKÖTELEKET
KORONÁÉRT AJANL:
JUTA és KENDERIPAR részvénytársaság,
Budapest, V. Klotild-utca 22.

Telefon: 34—13.

Sürgőnycim: Vulpes

Mindennemü zsákok és jutaszövetek legolcsóbb gyári árban.

A Budapesti Asztalos Ipartestület védnöksége alatt álló

Butorcsarnok Szövetkezet

mint az Országos Központi Hitelszövetkezet tagja, Budapest, VIII., József-körut 28. szám. (Bérkocsi-utca sarkán), Budapest. VIII. ker. Üllői-ut 18. állandó.

* Lakásberendezési kiállítása *

nyitva reggel 8 órától este 8 óráig.

Belépti díj nincsen.

NYOMATÓTT NEUMANN JAKAB GYORSSAJTOJAN IPOLYSÁGON.

Az ipolysági járás főszolgabirájától.

5207. 1913. szám.

Pályázati hirdetmény.

Hontvármegye ipolysági járáshoz tartozó kemencei körjegyzőségben újonnan szervezett segédjegyzői állásra pályázatot hirdettek.

Az állás javadalmazása 1000 korona fizetés 150 kor. lakbér.

Felhívom a pályázni kívánókat, hogy a törvényben előírt képesítésüket igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérvényüket hozzám legkésőbb f. évi szeptember hó 20-ikáig annál is inkább nyujtsák be, mert a később érkező kérvényeket figyelembe venni nem fogom.

A választás kiírása iránt később fogok intézkedni.

Ipolyság, 1913. évi augusztus hó 26-án.

Fodor
főszolgabiró.

3218/1. 1913. szám.

Pályázati hirdetmény.

Az újonnan rendszeresített garamkövesdi segédjegyzői állásra pályázatot hirdetek.

Az állás javadalmazása évi 1000 korona. Okmányolt kérvények szeptember 10-ikének délutáni 2 órájáig benyujtandók. A választást szeptember 11-ikén d. e. 8 órakor tartom meg a garamkövesdi körjegyzői irodában.

Az állás eddig betöltetlen.

Szob, 1913. augusztus hó 28.

Keve
főszolgabiró.